

MAKONDO

Zapanjeni i mnoštvom i čudesnošću pronalazaka, ljudi u Makonu nisu znali čemu prvo da se načude. Čitave bogovetne noći prolazile su im u posmatranju blijedih električnih sijalica koje su se napajale iz agregata koji je donio Aurelijano Triste sa svog drugog putovanja vozom, a na čije su se naporno kloparanje poslije mnogo vremena i napora morali navići. Bili su ogorčeni na žive slike koje je uspješni trgovac don Bruno Krespi prikazivao u bioskopu – s blagajnama u obliku lavljih čeljusti – i to zbog jednog lika koji je preminuo i bio sahranjen u jednom filmu, nad čijom su nesrećom prolili gorke suze, a koji se ponovo, itekako živ, pretvoren u Arapina, pojavi u narednom filmu. Publika, koja je plaćala po dva centavosa da bi suosjećala s nevoljama likova, nije mogla da podnese tako nečuvenu podvalu i polomila je sva sjedišta. Gradonačelnik, popuštajući pred usrdnim navaljivanjem don Bruna Krespija, morao je u proglasu da objasni da je bioskop samo mašina koja stvara iluzije i da ne zaslužuje takve izlive osjećanja publike. Nakon tog razočaravajućeg objašnjenja, mnogi od njih su procijenili da su bili žrtve nove i spektakularne ciganske izmišljotine, tako da su odlučili da više ne idu u bioskop, smatrajući da su im i sopstvene nevolje dovoljne da bi plakali još i nad vješto odglumljenim nesrećama izmišljenih bića.

Tekst na prethodnoj strani je iz jednog romana. U ovom dijelu priče, u izmišljeni gradić Makondo tek što je stigla željeznica i struja, a otvoren je i prvi bioskop.

Na osnovu teksta odgovorite na sljedeća pitanja:

Pitanje 1: MAKONDO

Koja odlika filmova je prouzrokovala da se narod Makonda naljuti?

.....

.....

.....

BODOVANJE: MAKONDO 1

CILJ PITANJA:

Razvijanje tumačenja: utvrđivanje uzroka ponašanja likova

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Ukazuje na fiktivnu prirodu filmova ili konkretnije na glumce koji se ponovo pojavljuju nakon svoje „smrti”. Može da odgovori direktnim citiranjem iz treće rečenice („...zbog jednog lika koji je preminuo i bio sahranjen u jednom filmu, nad čijom su nesrećom prolili gorke suze, a koji se ponovo, itekako živ, pretvoren u Arapina, pojavi u narednom filmu...”) ili posljednje fraze („vješto odglumljenim nesrećama izmišljenih bića”):

- Likovi, za koje su mislili da su umrli, oživjeli su.
- Očekivali su da filmovi budu istiniti, ali nisu.
- Oni misle da se čovjek u filmu pretvarao da umire i da ih smatraju budalama.
- Lik koji je umro i koji je sahranjen u jednom filmu ponovo se pojavljuje živ u sljedećem.
- Oni ne shvataju da su filmovi fikcija.
- Zato što se glumci koji tumače preminule likove u jednom filmu ponovo pojavljuju u ulozi novih likova u sljedećem filmu. Publika je smatrala da joj je neko pokrao njena osjećanja. [Elementi i iz koda 2 i iz koda 1]
- Smatrali su da imaju dovoljno svojih problema i da ne trebaju gledati ljude koji glume da imaju probleme. [Jasno razumijevanje uloge koju „fikcija” igra u bijesu ljudi, mada je u tome odmakao/la korak dalje.]
- Zato što se jedan od glumaca kojeg su sahranili u filmu vratio u liku Arapina. [Marginalno: veoma konkretno.]

Djelimičan broj bodova

Kod 1: Ukazuje na prevaru ili lukavstvo ili na iznevjerena očekivanja publike. Može direktno da citira „tako nečuvena podvala” ili „žrtve nove i spektakularne ciganske izmišljotine”:

- Misle da su prevareni.
- Zato što smatraju da su protraćili svoja osjećanja.
- Pomislili su da su žrtve nove i spektakularne ciganske izmišljotine.
- Ne tolerišu tako nečuvenu podvalu.

- Pošto su platili po 2 centavosa za tako nečuvenu prevaru, nisu mogli da je tolerišu. [Dijelom direktan citat iz redova 9-10; bez konkretnog ukazivanja na prirodu prevare.]
- Zato što nisu znali šta se iza toga krije. [Uzeti kao način da se kaže „prevara” (općenito).]

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor:

- Bili su ljuti na Bruna Krespija.
- Nisu im se sviđjeli filmovi.
- Žele da im se vrati novac.
- Smatrali su da su žrtve.
- Bili su nasilni.
- Bili su glupi.
- Izražavaju svoja osjećanja.
- Platili su 2 centavosa i nisu dobili što su željeli. [„Što su željeli” je previše neodređeno.]

ILI:

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor:

- Smatrali su da ne treba da im dosađuju s problemima drugih ljudi. [Netačno: ti ljudi JESU željeli da im dosađuju s problemima STVARNIH ljudi.]
- To je jedini način na koji mogu da protestuju što su rasuli svoj novac.
- Bili su ljuti zato što su morali da gledaju osobu koja je umrla i koja je sahranjena. [Citirani odlomak daje utisak da „im se nije dopalo da gledaju mrtve ljude u filmovima” – netačno tumačenje.]

Kod 9: Bez odgovora

Pitanje 2: MAKONDO

Zašto je, na kraju teksta, narod Makonda odlučio da se ne vraća u bioskop?

- A Željeli su zabavu i nešto da im skrene misli, ali su otkrili da su filmovi realistični i depresivni.
- B Nisu imali novca za kartu.
- C Htjeli su da sačuvaju osjećanja za situacije iz stvarnog života.
- D Tražili su emocionalno unošenje, ali su uvidjeli da su filmovi dosadni, neubjedljivi i lošeg kvaliteta.

BODOVANJE: MAKONDO 2

CILJ PITANJA:

Razvijanje tumačenja: izvođenje zaključaka o postupcima likova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Htjeli su da sačuvaju osjećanja za situacije iz stvarnog života.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori

Kod 9: Bez odgovora

Pitanje 3: MAKONDO

Ko su „izmišljena bića” o kojima se govori u posljednjem redu teksta?

- A Utvare
- B Izmišljotine sa vašarišta
- C Likovi u filmovima
- D Glumci

BODOVANJE: MAKONDO 3**CILJ PITANJA:**

Razumijevanje tumačenja: razumijevanje navoda koji je prethodno dat samo implicitno, a ne eksplicitno

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Likovi u filmovima

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori

Kod 9: Bez odgovora

Pitanje 4: MAKONDO

Da li se slažeš s konačnom ocjenom stanovnika Makonda o vrijednosti filmova? Objasni odgovor upoređujući svoj stav o filmovima s njihovim.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BODOVANJE: MAKONDO 4**CILJ PITANJA:**

Razmišljanje o sadržaju teksta: upoređivanje stavova likova s ličnim znanjem i iskustvom.

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Ukazuje na stavove prema „stvarnom” i/ili prema emocionalnom unošenju u filmove. Odgovor mora biti u skladu s idejom da stanovnici Makonda traže stvarnost u filmovima. Poređenje reagovanja stanovnika Makonda i ličnog iskustva/stava učenika može biti dato implicitno ili eksplicitno:

- Kad se shvati da film nije stvarnost, onda to može da se iskoristi kao način bježanja od nje. Nema potrebe toliko se unositi u živote likova.
- Da, slažem se, već postoji dovoljno patnje u svijetu da ne moramo da je izmišljamo.
- Ne, ljudi shvataju da, kad odeš u bioskop, ono što se dešava na ekranu nije stvarno.
- Nasuprot ljudima iz Makonda, ja mogu da se sit isplačem tokom filma, ali i da sve zaboravim kada izađem iz bioskopa.
- Slažem se s njima. Zašto ljudi žele da se uzbuđuju zbog filmova? Zato ja više volim nauku, bavi se činjenicama, a ne maštarijama.
- Ja uživam u filmovima jer me tjeraju da se usredotočim na probleme drugih ljudi, a ne na svoje.
- Zavisi. Ako je film loš, osjetim potrebu da izađem, ali ako je dobar, puštam da me uvuče i ne smeta mi što nije istinit.
- Ne. Volim filmove; zabavni su mi.
- Da, filmovi su jednostavno izmišljeni. Mnogo je bolje kad se vidi da ljudi stvarno doživljaju stvari.
- Ne, u filmovima su događaji najčešće preuveličani.
- Ne slažem se s njihovim reagovanjima zato što su filmovi jedna vrsta zabave i ne treba ih shvatati previše ozbiljno. Međutim, ljudi iz Makonda to ne znaju i zato razumijem kako se osjećaju.

II: Ukazuje na društveni, historijski ili kulturni kontekst, na primjer upoređujući stepen poznavanja tehnologije, promjena u društvu. Odgovor mora biti u skladu s idejom da stanovnici Makonda traže stvarnost u filmovima. Poređenje reagovanja stanovnika Makonda i ličnog iskustva/stava učenika može biti dato implicitno ili eksplicitno:

- Ljudi iz Makonda su bili neuki i reagovali su na nerazuman način. Danas su ljudi, kao ja, upućeniji.
- Počeli su da gledaju filmove s pogrešnim ubjeđenjem. Nisu razumjeli da to nisu bile vijesti, već zabava. S te tačke gledišta, njihova reakcija je razumljiva. Filmove, naravno, treba doživljavati kao zabavu. To je njihova suština.
- Ljudi se danas ne uzbuđuju zbog filmova.
- Da, složio bih se da sam jedan od njih, zato što ga nikada ranije nisu gledali.

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor:

- Ja sam kao ljudi iz Makonda, jer često pomislim da su filmovi gubljenje vremena.
- Ja volim filmove. Ne shvatam njihovu reakciju.

ILI:

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor:

- Da, izgleda da su filmovi, umjesto da opuštaju i da su lagani za gledanje, bili realistični i emotivni. Filmovi su neka vrsta zabave, sredstvo za bijeg i način da se zaborave nevolje stvarnog života zarad malo smijeha. Ljudi iz Makonda su bili razočarani zato što filmovi koje su gledali nisu opuštali, već su bili sušta suprotnost, a oni su željeli nešto što će ih zabaviti. [Prve dvije rečenice same po sebi nisu od značaja za pitanje. Posljednja rečenica ukazuje na pogrešno razumijevanje teksta.]
- Ne, treba da budu skuplji i da imaju držače za čaše, kokice, hladnu koka-kolu i slatkiše. Nasloni za ruke trebalo bi da se podižu, trebalo bi da imaju oslonce za noge i „dolby” stereo zvuk. [Možda je u pitanju šala, ali ako nije – pogrešno tumačenje teksta.]
- Danas postoje zakoni protiv vandalizma u bioskopima. [Odgovor se odnosi na ponašanje umjesto na stav.]
- Danas imamo bolje bioskope. [Nebitno]
- Da, zato što film nije bio dobar i zbog toga su postali nervozni. [Pogrešno shvaćeno pitanje.]

Kod 9: Bez odgovora